

Bruksela, 12 marca 2024 r.
(OR. en)

7427/24

CLIMA 102
ENV 251
ENER 118
TRANS 135
AGRI 182
ECOFIN 283
COMPET 277
IND 134
MI 261

NOTA

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada

Nr dok. Kom.: 6291/24 + ADD 1-6

Dotyczy: Komunikat w sprawie europejskiego celu klimatycznego na 2040 r.
– Wymiana poglądów

1. Z myślą o ukierunkowaniu wymiany poglądów na wyżej wymieniony temat na posiedzeniu Rady ds. Środowiska 25 marca 2024 r. prezydencja przygotowała załączoną notę i pytania do ministrów.
2. Komitet Stałych Przedstawicieli jest proszony o zapoznanie się z tą notą i pytaniami przygotowanymi przez prezydencję oraz o ich przekazanie Radzie w celu przeprowadzenia wyżej wspomnianej wymiany poglądów.

Komunikat w sprawie europejskiego celu klimatycznego na 2040 r.**– Wymiana poglądów –****Wprowadzenie**

6 lutego 2024 r. Komisja opublikowała komunikat w sprawie celu klimatycznego na 2040 r.¹, w którym przedstawiono wizję na okres po 2030 r. w kontekście nasilającej się zmiany klimatu i jej rosnących rzeczywistych kosztów. Przedstawiono w nim wizję Europy jako kontynentu o silnym ekosystemie przemysłowym, kontynentu zapewniającego czystą, niskoemisyjną, przystępną cenowo energię oraz zrównoważoną żywność i zrównoważone surowce, które będą służyć obywatelom UE i sprawią, że będzie ona odporna na przyszłe kryzysy. W oparciu o dokładną ocenę skutków w komunikacie zaleca się osiągnięcie celu polegającego na ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych netto o 90 % do 2040 r. w porównaniu z 1990 r., aby UE pewnie zmierzała drogą ku neutralności klimatycznej do 2050 r. Zalecany cel uznaje się za odpowiadający opiniom naukowym i zgodny ze zobowiązaniami wynikającymi z porozumienia paryskiego. Komunikat ma zainicjować kompleksową debatę na temat przyszłych ram polityki klimatycznej na okres po 2030 r. Wnioski ustawodawcze uwzględniające cel na 2040 r. w Europejskim prawie o klimacie i późniejsze środki sektorowe zostaną przedstawione podczas następnej kadencji Komisji.

W Radzie szczegółowa analiza komunikatu i oceny skutków na szczeblu grupy roboczej rozpoczęła się 12 lutego 2024 r. Ze względu na międzysektorowy charakter polityki klimatycznej prezydencja aktywnie włącza w te dyskusje przedstawicieli innych sektorów Rady.

¹ Dok. 6291/24 + ADD 1–6.

W kierunku sprawiedliwej transformacji i konkurencyjnej zrównoważoności

Zgodnie z komunikatem centralnym elementem transformacji w kierunku w pełni zdekarbonizowanego systemu elektroenergetycznego do 2040 r. dla budynków, transportu i przemysłu będzie elektryfikacja. Odejście od paliw kopalnych zwiększy niezależność i otwartą strategiczną autonomię UE oraz zmniejszy ryzyko wstrząsów cenowych. Podstawą tej transformacji stanie się energia ze źródeł odnawialnych, ale potrzebne będą wszystkie niskoemisyjne rozwiązania energetyczne. Dekarbonizacja przemysłu będzie wymagać gospodarki o bardziej zamkniętym obiegu, zwiększonego wykorzystania technologii wychwytywania dwutlenku węgla i opracowania rozwiązań niskoemisyjnych, a także otoczenia regulacyjnego i finansowego wspierającego konkurencyjność UE. Aby zaspokoić potrzebę zwiększenia roli przemysłowego pochłaniania dwutlenku węgla w sektorach, w których emisje trudno zredukować (jako uzupełnienie pochłaniania przez grunty), 6 lutego 2024 r. Komisja opublikowała komunikat w sprawie przemysłowego zarządzania emisjami dwutlenku węgla².

Emisje z sektora transportu powinny zostać zdekarbonizowane do 2040 r. o prawie 80 % w porównaniu z 2015 r. poprzez znaczne inwestycje w infrastrukturę, rozwiązania technologiczne, ustalanie opłat za emisję gazów cieplarnianych, stosowanie paliw niskoemisyjnych i przejście na transport multimodalny. Emisje gazów cieplarnianych z rolnictwa i sektora gruntów będą musiały zostać ograniczone przy jednoczesnym zapewnieniu produkcji przystępnej cenowo i wysokiej jakości żywności w UE. W komunikacie podkreślono potrzebę koordynacji w całym łańcuchu wartości żywności oraz bardziej zasobooszczędnego i przyjaznego dla różnorodności biologicznej zarządzania sektorem gruntów, aby zwiększyć jego odporność na zmianę klimatu.

² Dok. 6306/24.

Pełne wdrożenie uzgodnionych ram na 2030 r. jest jednym z kluczowych warunków podstawowych osiągnięcia celu na 2040 r. Muszą temu towarzyszyć szerokie ramy umożliwiające realizację dwóch równie ważnych celów Europejskiego Zielonego Ładu, a mianowicie sprawiedliwej transformacji i konkurencyjnej zrównoważoności. W związku z tym konieczne będzie położenie większego nacisku na sprawiedliwą transformację, która nie pozostawia nikogo w tyle, oraz na strategiczny dialog, w tym z przemysłem i sektorem rolnictwa. Ustalanie opłat za emisję gazów cieplarnianych pozostanie jedną z głównych sił napędowych zmian, a unijny system handlu emisjami (EU ETS) będzie musiał zostać uzupełniony o inne mechanizmy, takie jak efektywne wykorzystanie opodatkowania energii i stopniowe wycofywanie dopłat do paliw kopalnych. Oczekuje się, że wymagane szybkie wdrożenie technologii bezemisyjnych i niskoemisyjnych stworzy duży rynek krajowy dla producentów czystych technologii i zachęci do badań naukowych i innowacji. Biorąc jednak pod uwagę, że prawdziwie równe warunki działania wymagają globalnego podejścia do ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych, UE powinna nadal angażować się w dyplomację klimatyczną, aby zachęcać do podejmowania inicjatyw w zakresie ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych w innych jurysdykcjach.

Koszt zaniechania działań i działania w dziedzinie klimatu jako polityka inwestycyjna

W komunikacie przypomniano, że występowanie ekstremalnych zdarzeń związanych z klimatem nasiliło się w latach 1980–2022, prowadząc do śmierci 220 000 osób i generując 650 mld EUR strat gospodarczych w tym okresie w UE, z czego około 179 mld EUR w ciągu ostatnich pięciu lat.

W związku z tym postanowiono zwiększyć unijną rezerwę na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej na lata 2024–2027 o 1,5 mld EUR. Komisja szacuje, że dodatkowe roczne potrzeby inwestycyjne związane z transformacją wynoszą 1,5 % PKB w porównaniu z okresem 2011–2020, ale podkreśla, że zaniechanie działań doprowadziłoby w nadchodzących dziesięcioleciach do znacznie wyższych kosztów, a możliwy łączny koszt mógłby wynieść – pod względem utraty PKB – 2,4 biliona EUR w latach 2031–2050, co jest zachowawczym szacunkiem nieobejmującym na przykład ryzyka wystąpienia punktów krytycznych. Ponadto intensyfikacja środków zapobiegania ryzyku i zapewniania gotowości poprawi odporność całej gospodarki i zmniejszy koszty transformacji.

Wzmocnienie unii rynków kapitałowych i pogłębienie jednolitego rynku będą konieczne do zapewnienia niezbędnego poziomu inwestycji prywatnych, przy czym kluczową rolę w mobilizowaniu inwestycji prywatnych odgrywa Europejski Bank Inwestycyjny i inne instytucjonalne podmioty finansowe, zwłaszcza poprzez ograniczanie ryzyka projektów, w celu odblokowania inwestycji w infrastrukturę i zapewnienia efektu sygnalizującego innym uczestnikom rynku. Ukierunkowane finansowanie publiczne pozwoli na jak najefektywniejsze wykorzystanie istniejących instrumentów, takich jak Fundusz Innowacyjny, dochody z aukcji generowane przez EU ETS oraz budżet UE.

Pytania do ministrów:

W związku z powyższym ministrowie proszeni są o wymianę poglądów co do następujących kwestii:

- *W jaki sposób UE powinna dążyć do transformacji w kierunku neutralności klimatycznej w kontekście nasilającej się zmiany klimatu i jej rosnących rzeczywistych kosztów? Jakie są Państwa zdaniem ważne warunki podstawowe opracowania ram na okres po 2030 r.?*
- *Które sektory gospodarki mają największy potencjał, by przyczynić się do transformacji po 2030 r. i gdzie dostrzegają Państwo największe wyzwania?*